

Aux origines des révolutions médiatiques

L'ère numérique au prisme de l'avènement de l'imprimerie

Dr Renaud ADAM

Collège Belgique – Namur – 3 mai 2023

et de nouo testamento. Incipit sequitur.

De cōceptione precursoris. Titul⁹ prim⁹.

Hic autem in diebus herodis regis iudee
effluxis annis regni eius. xxx. sacerdos
quidam nomine zacharias de vice abyas.
et vxor eius aaronita nomine elizabeth
Etenim dauid ampliare volens cultum
domini. xxiij. instituit sumos sacerdotes
quorū vnus tantum maior erat qui dicebatur princeps sacer
dotum. Statuit aut. xvi. viros de eliasar. et viij. de ythamar
et scdm sortes dedit cuiqz ebdomadā vicis sue. Abyas aut
habuit octauā ebdomadā. de cuius genere zacharias cum in
die propitiationis incensum poneret. pdixit ei angelus nasci
turū sibi filiū de vxore. Qui considerans sterilitatē vxoris et
vtriqz senectutē nō credidit. et ob hoc obmutuit vsqz ī diē
partus. Nomen qz pueri et magnificentiā cū abstinentia ei
indicauit. Cōcepit aut elizabeth. et occultabat se mēsi⁹.

De conceptione saluatoris.

Mense autē. vi. missus est gabriel ī nazareth a
virginem desponsatā ioseph. Cūqz ea salutata dixisset
eam parituram ihesum filiū altissimi: quesuisset qd fieret
fieri. cū se nō cognituram virum in aīo nouisset nisi aliter
deus disponeret. addidit angelus non de viro sed ope spirit⁹
sancī concepturā etiā concepisse cognatam suam elizabeth
sibi indicauit. Dermixte enim erant sacerdotalis tribus et

et paulus rome in carcerem. vbi multos de familia neronis
conuertit. et familiaritatem senece magistri neronis sibi cō
parauit. et eodem. xiiij. aīo vltimo. s. impij neronis martirio
coronati sunt ipse et petrus. Vnde patet eos errare qui dicūt
nō eadem die eos occisos esse nisi itelligatur eadem die reuo
luto aīo qd stare nō potest. cum constet eodem anno. s. xiiij.
esse occisos. et eadem die.

In quibus locis puniti fuerunt petrus et paulus.

De loco autem videntur minus dissentire quidam qui
putant in eodem loco occisos esse. quia legit. Gloriosi
principes terre. quō in vita sua dilexerunt se ita et in morte
non sunt separati. Pocius tamē videtur paulus tanq̄ cuius
honorabiliori morte occisus. quia gladius et ī cathatūbis
versus occidentē. Petrus vero crucifixus ī vaticano vico. s.
qui est extra ciuitatem. vbi fiebant dolia. et ita paulus ho
norabiliori morte mortuus est. Gladio enim perimebantur
nobiles. et in loco magis honorabiliori. s. in cathatumbis.

Explicit secunda pars hystorie scholastice: que est de nouo
testamento. Impressa in traictō inferiori: per magistros
Nicolau ketelaer et Gherardū de Leempt. .m. cccc. lxxij.

Petrus Comestor, Historia scholastica,
Utrecht : Nicolaus Ketelaer & Gerardus
de Leempt, 1473, f°

Qonuertere ad dominū deum tuū quoniam corruisti in iniquitate tua. *Dee. x.*
 Cū peccatū sit auersio ac recessus mētis create a summo inenſo ⁊ icōmutabilī bono: atq; cōuersio quedā inordinata ad bonū creatum caducū ⁊ uanū. Constat q̄ ipsū peccatum sit maxima profundissimaq; ruina. utpote lapsus a summo ad infimū: ab optio ad pessimū: a dignissimo ad uilissimū. Ideo peccator merito sine trāsgressione reſciuitur a deo atq; in uisum peccati ⁊ peccati fundissimū iſerit: ut culpe q̄ respōdat pena. Cū ergo sit aduētiū peccati: ut reſciat solū tuū errore te ad inferos pertrahēte: ad tuum redeas creatorē ad tue salutis fontē. in q̄ sola tua cōsistit salus. Usquequo per abrupta ābulas uiciorū? Cur itē nera eligis tenebrosa ad terrā mortis caligie cooperatā ducētia? Aperi oculos cordis ⁊ perpēdas quo tendas. Peccator. Suis tu qui me increpare docere iudicare presumis? Cū scriptū sit. Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. ⁊ iterum: tu quis es qui iudicas alienum seruū: suo domino stat aut cadit. Iustus. Putas ne intelligis que allegas? Nonne sicut de occultis ⁊ ignotis iudicare uetamur: sic de manifestis iudicare liseniamur? Immo ⁊ sepe iubemur: quē ad modū per Moyses locut⁹ ē de⁹. Iuste iudica proximo tuo: ⁊ cur increpationē grauiter accipis? Cū rurs⁹ per Moyses locut⁹ est dominus: publice argue fratrem tuū. i. proximū tuū peccantem ne habeas super illo peccatū. Cur nō attēdis q̄ Salōn dixit? Viro qui corripientem dura ceruice contemnit repentinus

Vq̄ ad ueraciter christianum pertineat gloriam et honorem mundi: laudes humanas: promotionem ad presidēdū aspernari et fugere.

Articul⁹ . . . . . viii.

De hīs que ad horrorem et fugā peccati inducūt: et de enormitate ac grauitate peccati. De stultitiis quoq; peccatorum et de effectibus uiciorū.

Articul⁹ . . . . . ix.

Exhortatio confortatio et cōsolatio ad aggrediendum miriliter ⁊ iocunde uiam salutis: penitentiā ⁊

Articul⁹ . . . . . x.

Sicut peccator conuertēti oportet debere inchoare profequi et complere.

Articul⁹ . . . . . xi.

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

Impressum . Alosti . In Flandria .

Anno . M^o . EEEE^o . LXXiii .

¶ ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

Denys de Ryckel, Speculum conversionis peccatorum, Alost: [Jean de Westphalie & Thierry Martens], 1473, 4°